

ความหมายของ "สมาคมทางวิชาชีพ"

สมาคมทางวิชาชีพ (Professional Association) มาจากคำสองคำคือ วิชาชีพ (Profession) กับสมาคม (Association)

พจนานุกรมสังคมศาสตร์ให้คำอธิบายว่า วิชาชีพ (Profession) หมายถึง "อาชีพซึ่งต้องการความเชี่ยวชาญ ความรู้ และทักษะในระดับสูง ซึ่งอย่างน้อยได้มาโดยการศึกษาในกระบวนการวิชาซึ่งมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีการทดสอบโดยวิธีการสอบในบางรูปแบบ โดยมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่มีลักษณะอย่างเดียวกันแล้วนำความรู้ตลอดจนทักษะที่ได้ ไปให้แก่ผู้รับบริการ"^๑

ผู้ที่นำคำ วิชาชีพ (Profession) มาใช้ในวงการบรรณารักษศาสตร์ครั้งแรก คือ เมลวิลล์ ดิวอี้ (Melvil Dewey) โดยลงพิมพ์ในวารสารชื่อ The American Journal เมื่อปี ค.ศ. ๑๘๗๖^๒

สมาคม (Association) หมายถึง "กลุ่มบุคคลซึ่งรวมตัวกันอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ด้วยวัตถุประสงค์เฉพาะอย่าง"^๓

^๑Julius Gould, and William L. Kolb, eds. A Dictionary of Social Sciences (New York: The Free Press of Glencoe, 1964), p.542.

^๒Jean Key Gates, Introduction to Librarianship, 2d ed. (New York: McGraw-Hill, 1976), p.79.

^๓Henry Cecil Wyld, and Eric H. Partridge, eds. Webster Universal Dictionary (New York: Harver Educational Services, 1970), p.90.

สมาคมอาจแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภทคือ

- ๑. สมาคมที่มิใช่สมาคมวิชาชีพ (Non-Professional Association)
- ๒. สมาคมทางวิชาชีพ (Professional Association)^๑

สมาคมทางวิชาชีพ (Professional Association) จึงหมายถึง "สมาคมซึ่งเกิดจากการรวมตัวของกลุ่มบุคคลในวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่ง เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับวิชาชีพนั้นอย่างถูกต้องตามกฎหมาย"

เกณฑ์ในการตัดสินสถานภาพแห่งวิชาชีพ

ในการตัดสินว่าอาชีพใดจะมีสถานภาพเป็นวิชาชีพหรือไม่นั้น มีเกณฑ์ในการพิจารณาอยู่ ๑๔ ประการ ดังต่อไปนี้คือ

- ๑. อาชีพนั้นมีลักษณะที่แสดงถึงอาชีพที่ต้องใช้ความรู้สูงระดับวิชาชีพที่มีระบบที่มองเห็นได้เด่นชัด ทั้งในภาคทฤษฎีซึ่งมีในกระบวนการวิชาการ มีการจัดระบบความรู้ตามระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์ มีการพัฒนา การจดบันทึก และเป็นอาชีพที่มีบริการ ซึ่งอาชีพทั่วไปไม่สามารถจะมีให้ได้
- ๒. เครื่องมือหรืออุปกรณ์อันก่อให้เกิดปัญหาของผู้ที่อยู่ในวิชาชีพต้อง เป็นสิ่งที่สามารถฝึกฝนได้หลายวิธี ไม่จำกัดอยู่เพียงวิธีใดวิธีหนึ่งเท่านั้น
- ๓. มีการริเริ่ม กระตุ้น และสนับสนุนโปรแกรมการวิจัยทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ที่เกี่ยวกับการให้บริการด้านต่าง ๆ ของวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความเชี่ยวชาญเฉพาะอย่างในเนื้อหาของวิชาชีพนั้นให้มากขึ้น
- ๔. ความรู้พื้นฐานสำหรับวิชาชีพ เป็นสิ่งที่สืบเนื่องมาจากศาสตร์แขนงหนึ่งและการเรียนรู้

^๑T.C. Jain, Professional Association and Development of Librarianship (Delhi: Metropolitan Book, 1971), p.1 อ้างถึงใน จูรี อุศุภรัตน์, "การประเมินผลการอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑), หน้า ๒๑.

๕. นอกจากการศึกษาอย่างอิสระในแบบรูปนัยแล้ว วิชาชีพยังต้องการ การเตรียมเพื่อขยายขอบเขตของวิชาชีพในอันที่ เกี่ยวข้องกับกระบวนการศึกษาที่ต้องใช้ความรู้ เฉพาะอย่างลึกลงไปเป็นพิเศษ รวมทั้งปริญญาบัตรทางวิชาชีพนั้น ๆ ด้วย

๖. ความรู้ซึ่งได้จากการเรียนรู้ และทักษะ ซึ่งได้จากการฝึกฝน เป็นสิ่งที่แยกกันไม่ได้ นักวิชาชีพต้องมีทั้งสองประการนี้ควบคู่กันไป

๗. นักวิชาชีพต้องสนองความต้องการในการแสวงหาสิ่งจำเป็นและมีประโยชน์สำหรับสังคม โดยการนำหลักวิชาทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการมีความรู้และทักษะอย่างลึกซึ้ง เฉพาะสาขาวิชา

๘. สมาชิกแต่ละคนในวิชาชีพ อุทิศตนเพื่อให้บริการส่วนรวมมากกว่าที่จะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว และสำนึกในความรับผิดชอบและหน้าที่ที่ตนมีต่อสังคม ในด้านที่เกี่ยวข้องกับความรู้และทักษะในวิชาเฉพาะที่ตนมีอยู่

๙. อาจกล่าวโดยส่วนรวมได้ว่า วิชาชีพ มีหลักการโดยทั่วไปว่า เห็นแก่ความสะดวกสบายและความสุขของผู้อื่นก่อนตนเอง นั่นคือการเห็นแก่สังคมโดยส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวของสมาชิกและมีความสำนึกในการให้บริการให้มากขึ้น นอกเหนือไปจากที่กฎหมายกำหนดไว้

๑๐. กระทำทุกอย่างเพื่อเพื่อนมนุษย์ นักวิชาชีพมีความรักมนุษยชาติเหนือสิ่งอื่นใด

๑๑. กิจกรรมในวิชาชีพต้องเป็นอิสระ และมีการตัดสินใจ โดยใช้ความรู้ความสามารถในทางวิชาชีพ และมีวิธีการที่มีพื้นฐานอยู่บนหลักการมากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับวิธีการที่มีพื้นฐานอยู่บนประสบการณ์และการฝึกฝน

๑๒. ในทางปฏิบัติสมาชิกทุกคนในวิชาชีพ เป็นเจ้าของและสนับสนุนองค์การทางวิชาชีพอย่างแข็งขันและใกล้ชิด ซึ่งเป็นส่วนสนับสนุนให้วิชาชีพนั้นมีอิทธิพลต่อนโยบายทั่วไปในสาขานั้น และควบคุมตลอดจนปกป้องคุ้มครองสมาชิกภาพของวิชาชีพ

๑๓. วิชาชีพ หักขึ้นและต่อสู้เพื่อยกมาตรฐานของวิชาชีพนั้นให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องกัน รวมทั้งการเลือกสรร ฝึกฝน การรับเข้าทำงานและการให้วุฒิปัตรแก่บุคคลากร ตลอดจนการยอมรับมาตรฐานของโรงเรียนที่เปิดสอนวิชาชีพนั้น

๑๔. วิชาชีพ ยอมรับ จรรยา และปรัชญา รวมทั้งการทำให้มีผลในทางปฏิบัติ

๑๕. วิชาชีพ เป็นอาชีพสำหรับชีวิตและสมาชิกภาพตลอดชีพ

๑๖. วิชาชีพ เป็นที่ยอมรับตามกฎหมาย และ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป
๑๗. วิชาชีพ ต้องการให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องกันแก่บุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่แล้วในวิชาชีพนั้น ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพของสมาชิก
๑๘. วิชาชีพ มีค่าศัพท์ที่เป็นมาตรฐาน อันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป
๑๙. หน้าที่ รวมถึงธรรมชาติและขอบเขตของวิชาชีพ เป็นสิ่งที่ได้ระบุและแสดงให้เห็นไว้อย่างเด่นชัด^๑

วัตถุประสงค์ของการตั้งสมาคมห้องสมุด

สมาคมห้องสมุด (Library Association) เป็นสมาคมทางวิชาชีพซึ่งกลุ่มบุคคลในวิชาชีพบรรณารักษ์เป็นผู้ก่อตั้งขึ้น โดยทั่วไปแล้ว สมาคมห้องสมุดต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นต่างก็มีอุดมคติและเป้าหมายที่จะดำเนินการต่าง ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันดังต่อไปนี้

๑. เพื่อรวมบุคคลที่มีอาชีพหรือสนใจในวิชาชีพบรรณารักษ์
๒. เพื่อส่งเสริมการบริการของห้องสมุด และส่งเสริมความสนใจในอาชีพบรรณารักษ์
๓. เพื่อส่งเสริมอาชีพบรรณารักษ์ให้เป็นที่รู้จักในชุมชน โดยการจัดนิทรรศการหนังสือและปาฐกถา เป็นต้น
๔. เพื่อจัดให้มีการบรรยาย สัมมนา ประชุม ปาฐกถาทางด้านวิชาบรรณารักษศาสตร์เพื่อบรรณารักษ์
๕. เพื่อจะเผยแพร่ชื่อเสียง และปรับปรุงภาวะการทำงานของอาชีพบรรณารักษ์ให้ดีขึ้น
๖. เพื่อดำเนินงานต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายห้องสมุด
๗. เพื่อจัดทำและพิมพ์วรรณกรรมทางวิชาชีพ
๘. เพื่อตั้งสถาบันการศึกษาอบรมเฉพาะทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ เพื่อจะได้เป็นที่ศึกษาและวิจัย เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาบรรณารักษศาสตร์
๙. ส่งเสริมงานวิจัยทางบรรณานุกรม และพิมพ์บรรณานุกรมออกเผยแพร่
๑๐. เพื่อศึกษาถึงความก้าวหน้าของวิชาชีพด้วยการนำเอาเครื่องมืออัตโนมัติเข้ามาใช้ใน

^๑Dale Eugene Shaffer, The Maturity of Librarianship as a Profession (Metuchen, N.J.: The Scarecrow Press, 1968), pp. 18-20.

งานห้องสมุด

- ๑๑. เพื่อความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างสมาชิก สมาชิกกับรัฐบาล บุคคลที่มีชื่อเสียงในสาขาวิชาต่าง ๆ และสมาชิกของสมาคมห้องสมุดอื่น ๆ ทั้งในระดับชาติและระดับสากล
- ๑๒. เพื่อกำหนดมาตรฐานการทำบัตรรายการ ระบบวิเคราะห์หมวดหมู่และงานอื่น ๆ
- ๑๓. เพื่อกำหนดมาตรฐานห้องสมุดต่าง ๆ
- ๑๔. เพื่อหาทางแก้ปัญหาทางวิชาชีพ เมื่อมีปัญหาย่างใดอย่างหนึ่ง^๑

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑Jain, Professional Association and Development of Librarianship, pp. 4-5 อ้างถึงใน จูรี อุสุภรัตน์, "การประเมินผลการอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะ...", หน้า ๒๓-๒๔.